



Radboud Universiteit

Communicatie- en Informatiewetenschappen

Stereotypering door de verstaanbaarheid van een *non-native* spreker

Theoretisch gestuurd bachelorwerkstuk

Student:

B.M. van der Donk

S4169840

Begeleider:

J.M. Burgos Y Guillén, MA

Datum: 01-06-2015

Onderzoeksinstituut: Communicatie- en Informatiewetenschappen | Non-nativeness

Onderzoeksschool: Centre for Language Studies



Samenvatting

Accented-speech is het onderwerp geweest van vele onderzoeken afgelopen jaren. Door een afwijkend patroon van spraakklanken hoor je vrijwel meteen of iemand in zijn moedertaal spreekt of niet. Spaans is de op één na meest gesproken taal ter wereld. Aangezien ruim de helft van de wereld twee of meer talen spreekt, worden veel talen gesproken met een Spaans accent door *native* Spanjaarden of mensen uit Zuid- en Midden-Amerika. Een accent roept associaties op, zoals land van afkomst. Associaties gelinkt aan het land van afkomst, ofwel stereotypes, kunnen ook op basis van *accented-speech* gegeven worden. Door dit accent kunnen leerders van een taal ook minder verstaanbaar gevonden worden. Nog nooit is het verband onderzocht tussen verstaanbaarheid en stereotypering door een Spaans accent in het Nederlands. Dit onderzoek richt zich daarom op stereotypes die worden toegekend door Nederlandse moedertaalsprekers aan Spaanstaligen die de Nederlandse taal aan het leren zijn, op basis van hun verstaanbaarheid.

Aangezien dit onderzoek enkel geïnteresseerd is in stereotyperend gedrag door *accented-speech*, kregen de respondenten een geluidsfragment te horen waar een Nederlandse tekst werd voorgelezen. Er werd een kwantitatieve benadering gebruikt, waarin 182 respondenten deelnamen aan de online enquête. De fragmenten werden ingesproken door acht Spaanstaligen met vier verschillende taalniveaus Nederlands volgens het CEFR, en door twee sprekers van het Algemeen Beschaafd Nederlands (ABN) als controlegroep.

De Spaanstaligen met een hoger niveau Nederlands werden als beter verstaanbaar beoordeeld. Respondenten vonden het accent afnemen naarmate het taalniveau hoger werd. Verder werden Spaanstaligen met niveau A1, A2 en B2 werden meer gestereotypeerd dan ABN sprekers. Tussen de Spaanstaligen onderling werd geen verschil gevonden, en ook niet tussen niveau B1 en het ABN. Dit laatste is een interessant gegeven. Niveau B1 had een afwijkend karakter. Hoewel de sprekers duidelijk een ander land van afkomst hadden, werden zij niet verschillend gestereotypeerd.



Inhoudsopgave

Aanleiding.....	4
Theoretisch kader.....	5
- Accenten.....	5
- Verstaanbaarheid.....	6
- Vooroordelen.....	7
- Stereotypering.....	7
Onderzoeksvraag.....	8
- Deelvragen.....	8
- Hypothese.....	8
Methode.....	9
- Materiaal.....	9
- Proefpersonen.....	11
- Instrumentatie.....	11
- Procedure.....	13
- Statistische toetsen.....	14
Resultaten.....	14
Conclusie.....	16
Discussie.....	17
Literatuurlijst.....	21
Bijlage A.....	25
Bijlage B.....	28



Aanleiding

Communicatiemiddelen verbeteren, internationale vluchten worden goedkoper en studeren in het buitenland wordt normaler. De wereld wordt kleiner waardoor men meer in contact komt met buitenlanders. Door deze globalisatie leren steeds meer mensen een tweede taal spreken en krijgen we dus in hogere mate te maken met *non-native* sprekers (Witteman, Weber & McQueen, 2013). Naar schatting spreekt meer dan de helft van de wereld twee of meer talen (Grosjean, 2010). Van immigranten in Nederland wordt verwacht dat ze de Nederlandse taal zo goed mogelijk leren om mee te kunnen draaien in de samenleving. Dit wordt soms zo ver doorgevoerd dat sommigen vinden dat allochtone ouders binnenshuis hun moedertaal moeten inwisselen voor het Nederlands ter bevordering van de taalvaardigheid van hun kinderen (Kuiken, 2012).

Er is veel aandacht voor het beheersen van een tweede taal. Het is vaak onmogelijk om een andere taal dan je moedertaal accentloos te spreken. Piske, MacKay en Flege (2001) onderzochten via zowel een literatuurstudie als een experiment welke aspecten de zwaarte van het accent in een tweede taal (vanaf nu aangegeven door L2, afkomstig van *second language*) beïnvloeden. De literatuurstudie concludeerde dat de *age of learning* (AOL) de belangrijkste indicator voor een buitenlands accent in de L2 was. Het experiment onderzocht vervolgens ook wat de sterkte van het buitenlandse accent beïnvloedde. Piske, MacKay en Flege vormden daarom vier groepen van native Italianen die op vroege en op late leeftijd Engels leerden praten, en daarnaast maakten ze ook onderscheid of de Italianen hun moedertaal nog vaak spreken of niet. Native Engelsen werd als controlegroep ingezet. Ze concludeerden in hun onderzoek dat een accent als zwaarder wordt ervaren wanneer iemand op een latere leeftijd een tweede taal begint te leren. Daarnaast werd het buitenlandse accent ook als zwaarder ervaren wanneer de spreker nog vaak hun moedertaal, het Italiaans, sprak.

Aangezien een accent, een patroon van uitspraken die als anders wordt ervaren dan die van moedertaalsprekers, gemakkelijk te observeren is, zal overal ter wereld snel worden opgemerkt dat een *accented-speaker* oorspronkelijk uit het buitenland komt (Thompson, 1991). Er zijn naast factoren die de mate van het accent beïnvloeden ook factoren die de verstaanbaarheid van de *accented-speech* beïnvloeden. Munro en Derwing (1995) geven aan dat de mate waarin *native* luisteraars het accent van de L2 spreker beoordelen sterk kan verschillen. De verstaanbaarheid speelt hier een belangrijke rol in. Verstaanbaarheid is de



mate waarin de *native speaker* de bedoelde boodschap verstaat (Munro & Derwing, 1995, p. 291).

Een probleem dat kan ontstaan na het horen van de linguïstische variabelen van de *accented speech*, is dat mensen automatisch een oordeel ontwikkelen over deze spreker, of een stereotypering geven (Brennan & Brennan, 1981; Lambert, 1967). Ryan, Carranza en Moffie (1977) ondervonden dat oordelen over de L2 spreker negatiever werden naarmate de zwaarte van het accent toenam. Een stereotypering is een beeld dat gevormd wordt over een persoon, afkomstig uit het algemene en versimpelde beeld van de groep waar hij of zij bij hoort (Kleinpenning, 1993).

Zoals eerder gezegd worden oordelen over een L2 spreker negatiever naarmate diegene met een zwaarder accent spreekt (Ryan et. al., 1977). Wanneer men dus minder goed verstaanbaar is door zijn of haar zwaardere accent, gaat men negatiever over deze personen oordelen. Stereotyperen is een vorm van oordelen, waardoor een interessante kwestie aan het licht gebracht kan worden. Worden stereotyperingen zwaarder net zoals normale oordelen negatiever worden wanneer een moedertaalspreker een leerder van zijn of haar taal niet helemaal kan verstaan? Het doel van deze studie is daarom om te onderzoeken of native luisteraars L2 sprekers die minder verstaanbaar zijn in grotere mate stereotyperen dan wanneer ze goed verstaanbaar zijn. Zal er dus een relatie zijn tussen stereotypering en verstaanbaarheid? De onderzoeksvraag wordt aan het eind van het volgende hoofdstuk genoemd.

Theoretisch kader

Accent

Long (1990) stelt dat het ontwikkelen van een accent onvermijdelijk is bij het leren van een nieuwe taal vanaf een leeftijd van zes jaar. Anderen claimen dat er een *Critical Period* (CP) bestaat om een taal te leren. Volgens deze *Critical Period Hypothesis* (CPH) is het bijna niet meer mogelijk om een taal volledig te beheersen als deze periode voorbij is. Scovel (1988) vond in zijn onderzoek dat de CP op de leeftijd van 12 jaar afloopt, en dat je daarna niet meer *native-like* leert spreken. Patkowksi (1990) claimde dat dit op een leeftijd van 15 pas gebeurt, en dat men bij een *age of learning* tussen de 5 en 15 wel accentloos kan leren spreken. “Een



Radboud Universiteit

accent wordt omschreven als een andere manier van uitspraak van een taal, waarbij de grammaticale, syntactische, morfologische en lexicale niveaus als ongeveer evenredig met de standaard blijven” (Giles, 1970, p.213). De begrippen accent en dialect worden in de volksmond nog al eens als synoniemen gebruikt, maar in deze studie wordt het volgende onderscheid gemaakt om verwarring te voorkomen: een dialect is een spraakverschil binnen een land of regio en een accent tussen landen (De Kreij, 2013; Giles, 1970).

Er is veel onderzoek gedaan naar de graad van het accent in de L2. Volgens Piske et al. (2001) zijn onder andere de moedertaal, de lengte van het verblijf in het L2 land en de motivatie om de L2 zo goed mogelijk te spreken van invloed op hoe geaccentueerd de spreker praat. Een aantal studies vonden een vrij lineaire samenhang tussen de achtergrond van de spreker, zoals de leeftijd waarop iemand begint een taal te leren en de sterkte van het accent (Piske et al., 2001; Thompson, 1991). Het taalniveau dat men spreekt wordt onder andere beoordeeld volgens het *Common Framework of Reference for languages* (CEFR). Dit *framework* heeft de Raad van Europa ontworpen om in heel Europa een transparant en samenhangend beeld te vormen van het niveau en van de vorderingen van mensen die een nieuwe taal leren. Iemand begint op niveau A1, en als je aan alle eisen van het niveau voldoet stap je over naar een hoger niveau (Verhelst, Van Avermaet, Takala, Figueras & North, 2009). Zoals Grosjean (2010) al stelde spreekt meer dan de helft van de wereldbevolking een tweede taal. Vrijwel al deze mensen spreekt deze L2 met een accent uit de moedertaal. Wat heeft dit voor een gevolgen?

Verstaanbaarheid

Praten met een buitenlands accent kan gevolgen hebben voor de verstaanbaarheid van de *non-native* spreker, ofwel hoe goed de bedoelde boodschap begrepen wordt (Flege, 1988). Varonis en Gass (1982) concludeerden uit hun onderzoek dat grammatica en uitspraak samen de verstaanbaarheid van de *non-native* sprekers beïnvloeden. Er is veel onderzoek gedaan naar de verstaanbaarheid door een *foreign accented speech*. Een veelgebruikte manier om verstaanbaarheid te testen is luisteraars geaccentueerde uitingen te laten transcriberen naar wat ze horen, en het ze in standaard spelling op te laten schrijven. Er wordt vervolgens naar het aantal goed getranscribeerde woorden gekeken, en aan de hand van deze scores wordt de verstaanbaarheid bepaald (Derwing & Munro, 1997; Munro, Derwing & Morton, 2006). Worden veel woorden niet goed verstaan door onduidelijkheden vanwege het buitenlandse accent, kan dit de verstaanbaarheid dus verslechteren.



Vooroordelen

Een *non-native accent* is een van de meest opvallende kenmerken van personen die een taal spreken afwijkend van hun moedertaal. De vaststelling van een accent bij een ander blijkt snel te verlopen, een luisteraar kan namelijk al na een geluidsfragment van 30 milliseconden een buitenlands accent herkennen (Flege & Hammond, 1982). Entwisle (1970) stelt dat dit iets langer duurt, namelijk dat er na 10 tot 15 seconden een evaluatie over de spraak wordt gevormd. Er wordt dus meteen een beeld van de spreker gevormd, net zoals dat gebeurt bij geslacht, leeftijd, ras of etnische achtergrond (Giles & Johnson, 1981). Kinzler, Dupoux en Spelke (2007) deden onderzoek naar waarom mensen hun eigen sociale groepen prefereren boven die van anderen. Ze experimenteerden met kleuters, aangezien zij nog onbevooroordeeld en puur op gevoel kiezen met wie ze willen spelen en met wie liever niet. De experimenten lieten zien dat ze liever omgaan met kinderen die dezelfde moedertaal spreken, en dat jonge kinderen op die zelfde manier vrienden kiezen. Deze jong opgebouwde voorkeur kan in een later stadium uitgroeien tot voorkeuren en conflicten tussen sociale groepen. Sebastian, Ryan en Corso (1978) lieten studenten tien sprekers evalueren, vier *native* Engels sprekers en zes met een accent. De evaluaties van alle kenmerken verschilden significant tussen de twee groepen, en in het algemeen werden de reacties negatiever naarmate het accent zwaarder werd. Mensen hebben dus een bepaalde houding tegenover *non-native* sprekers. Gill (1994) stelt dat men anderen als positiever beoordeelt wanneer zij een gelijkwaardig, en dus vertrouwd accent hebben dan een ongelijk accent.

Stereotypering

Vooroordelen en stereotyperingen lijken veel op elkaar, maar zijn geen synoniemen. Een stereotype bevat algemene en versimpelde kennis over groepen, en vooroordelen zijn de negatieve evaluaties over die hieruit voortkomen (Kleinpenning, 1993). Een stereotype wordt uit een cognitief en onbewust proces gevormd (Banaji & Greenwald, 1995). Er wordt voor alle leden van een bepaalde groep automatisch een beeld toegeschreven die niet perse berust op de werkelijkheid (Oskamp, 1991: 29). Omdat *non-native* sprekers door hun accent geïdentificeerd worden als buitenlands, worden ze deel van een *out-group*, ofwel een groep waar je zelf niet bij hoort. Deze *out-groups* worden over het algemeen als negatiever beschouwd, wat kan leiden tot negatieve stereotyperingen (Doeleman, 1998).



Radboud Universiteit

Wanneer aan een respondent gevraagd wordt wat zijn associaties zijn bij een foto van een man in pak in een dure auto, zal het stereotype rijk naar boven komen. Bijkomende stereotyperingen over de persoonlijkheidskenmerken van de man kunnen zijn dat hij arrogant is, ambitieus, hoog opgeleid en dat hij in Het Gooi woont. Een zelfde proces van stereotypering kan geactiveerd worden wanneer respondenten een geluidsfragment horen. Een geaccentueerde stem brengt dan ideeën naar boven over een bepaalde etnische groep. De stereotyperingen over persoonlijkheidskenmerken kunnen bijvoorbeeld gevormd worden over hoe rijk of hoe aardig iemand is (Doeleman, 1998), of hoe iemands status of solidariteit is (Brennan & Brennan, 1981).

Onderzoeksvraag

Dit onderzoek gaat bekijken hoe Spaanstaligen die de Nederlandse taal aan het leren zijn gestereotypeerd worden door Nederlandse moedertaalsprekers, en daarnaast hoe goed zij de Spanjaarden kunnen verstaan. Het Spaans is de meest gesproken taal ter wereld na het Mandarijn (Mingote, 2013). Er is gekozen om deze taal te gaan onderzoeken omdat al deze Spaanstalige sprekers, wanneer ze een tweede taal gaan leren, spreken met een Spaans accent. Door dit accent kunnen zij minder verstaanbaar zijn voor moedertaalsprekers. Dit onderzoek gaat bekijken of er een verband is tussen deze verstaanbaarheid en de manier waarop de Spaanse sprekers gestereotypeerd worden. Het gaat dus enkel om de spraak van de sprekers, niet om andere indrukken zoals uiterlijk of non-verbale communicatie. Respondenten zullen daarom een vragenlijst invullen na het beluisteren van enkel een geluidsfragment. De volgende onderzoeksvraag zal behandeld worden:

Wordt de stereotypering van persoonlijke kenmerken over Spaanse leiders van het Nederlands, gegeven door een Nederlandse moedertaalspreker, beïnvloedt door de mate van zijn of haar verstaanbaarheid?

De volgende deelvragen helpen om de onderzoeksvraag te kunnen beantwoorden:

1. Beoordelen de Nederlandse moedertaalsprekers de verstaanbaarheid van een Spanjaard die Nederlands leert als duidelijker wanneer deze een hoger taalniveau Nederlands heeft?



2. Stereotyperen de Nederlandse moedertaalsprekers de persoonlijke kenmerken van Spanjaarden die Nederlands leren minder zwaar naarmate deze een hoger taalniveau Nederlands hebben?

Hypothese

Op basis van de bestaande theorie is de volgende hypothese opgesteld:

Stereotyperingen over de Spaanse leerders van het Nederlands worden zwaarder naarmate zijn of haar verstaanbaarheid afneemt.

Methode

Materiaal

In het kwalitatieve onderzoek dat is gedaan, werd naar het stereotyperende gedrag en de beoordeling van de verstaanbaarheid van native Nederlandse luisteraars gekeken ten opzichte van Spanjaarden die Nederlands spreken met een accent. Door de onafhankelijke variabele gecontroleerd te verdelen over de respondenten in een online enquête, werd onderzocht of er causale samenhangen gevonden werden met betrekking op de twee afhankelijke variabelen. De vragen van de enquête zijn terug te vinden in bijlage A, en het schematische overzicht van de afhankelijke- en onafhankelijke variabelen zijn te vinden in bijlage B.

De onafhankelijke variabele in dit experiment was het taalniveau Nederlands. Er is gekozen om dit volgens het CEFR te beoordelen aangezien dit de standaard maat is in heel Europa. Om te kijken of er variaties waren in de stereotypering van persoonlijke kenmerken en de verstaanbaarheid van sprekers met een bepaald accent, werd er een database aangelegd met de vijf onderstaande categorieën. De mate van het accent in dit onderzoek is afhankelijk van het niveau Nederlands dat de spreker heeft volgens het CEFR. Twee Nederlandse sprekers vormden de controle groep. De Spaanstalige sprekers kwamen oorspronkelijk uit zowel Spanje als Latijns Amerika en zijn gecodeerd als respectievelijk SP en LA. De opnames van de Spaanstalige sprekers zijn afkomstig van het corpus Spanish L1 Dutch L2 (Burgos et al., submitted). Dit corpus bevatte geluidsopnames van Spaanstaligen die Nederlands aan het leren waren. Ze lazen allemaal hetzelfde stuk tekst voor met daarin een aantal



Radboud Universiteit

problematische spraakklanken voor Spanjaarden. Voor dit onderzoek zijn de Nederlandse ABN varianten ingesproken om de database compleet te maken.

1) ABN sprekers

- ABN-male (male)
- ABN- female (female)

2) Spanjaarden met Nederlands niveau A1

- BASSIST-SP-M-L2-14 (A1-male)
- BASSIST-SP-F-L2-5 (A1-female)

3) Spanjaarden met Nederlands niveau A2

- BASSIST-SP-M-L2-2 (A2-male)
- BASSIST-SP-F-L2-25 (A2-female)

4) Spanjaarden met Nederlands niveau B1

- BASSIST-SP-M-L2-30 (B1-male)
- BASSIST-LA-F-L2-7 (B1-female)

5) Spanjaarden met Nederlands niveau B2

- BASSIST-LA-M-L2-34 (B2-male)
- BASSIST-LA-F-L2-18 (B2-female)

Twee sprekers per conditie, een mannelijke en een vrouwelijke, spraken onderstaand fragment in. Het onderstaande fragment bestaat uit vier zinnen en 62 woorden.

Het wordt druk op de arbeidsmarkt.

Een op de tien jongeren zit nu al werkloos thuis, blijkt uit de laatste cijfers van het Centraal Bureau voor de statistiek.

Ook onder mensen van dertig jaar en ouder en onder vijftigplussers wordt de werkloosheid een steeds groter probleem.

Tegelijkertijd moeten mensen die nu rustig thuis zitten en helemaal geen werk zoeken, de arbeidsmarkt op.



Proefpersonen

De 182 proefpersonen met Nederlands als moedertaal (60 mannen, 110 vrouwen) die aan het experiment hebben deelgenomen werden random over de vijf condities (taalniveau) verdeeld. 12 Proefpersonen werden als missing gelabeld aangezien zij niet voldeden aan de eisen van dit onderzoek of omdat zij de vragenlijst niet volledig hadden ingevuld. De respondenten konden aangeven in welke leeftijdscategorie ze behoorden (de categorieën zijn te vinden in bijlage A). Het grootste deel viel binnen de leeftijdsgroep van 18-25 jaar, namelijk 57,1%. Het meest frequente afgeronde opleidingsniveau was het VWO met 34,1%, gevolgd door HBO met 24,1%.

De spraakfragmenten van de vijf condities zijn evenredig en random aan de proefpersonen aangeboden. Iedere groep had een minimum van 30 proefpersonen, waardoor hier statistische berekeningen mee gedaan mochten worden. Het ABN werd in dit onderzoek als controlegroep gebruikt. De proefpersonen werden geworven door vijf studentes van de Radboud Universiteit Nijmegen.

Instrumentatie

De studie waar dit onderzoek deel van uitmaakt onderzoekt de reacties van Nederlandse moedertaalsprekers op verschillende vlakken, namelijk verstaanbaarheid, accent, status en het stereotype van Spaanse leerders van het Nederlands. In de vragenlijst zijn daarom vragen opgenomen die betrekking hebben op deze onderwerpen. Dit specifieke onderzoek had betrekking op zowel verstaanbaarheid als stereotype, en daarom zijn ook enkel deze gegevens gebruikt. Er is gebruik gemaakt van een 7-punts Likertschaal om neutrale antwoorden zo veel mogelijk te vermijden en tegelijkertijd een zo genuanceerd beeld van de resultaten te krijgen. De enquête is aangeboden via Qualtrics. Met deze Online Survey Software kunnen enquêtes gemakkelijk verspreid worden over respondenten, en zijn de resultaten goed over te zetten in SPSS 21. Met SPSS 21 zijn vervolgens de statistische toetsen uitgevoerd.



Radboud Universiteit

Deelname aan de enquête was volledig anoniem. Om toch betere uitspraken te kunnen doen over de respondenten werd naast de inhoudelijke vragen over de afhankelijke variabelen ook naar onderstaande persoonlijke informatie gevraagd:

'Wat is uw leeftijd?'

'Wat is uw geslacht?'

'Wat is uw hoogst afgeronde opleiding?'

'Spreekt u Spaans?'

'Heeft u kennis van de Spaanse taal?'

'Hoe schat u uw kennis van de Spaanse taal?'

'Bent u bekend met mensen die Nederlands spreken met een Spaans accent?'

De eerste afhankelijke variabele in dit onderzoek was de mate van stereotypering die gegeven werd aan de Spaanse leerder van het Nederlands. Alle proefpersonen hebben op 7-punts Likert-schalen (helemaal mee oneens – helemaal mee eens) aangegeven wat ze van de persoonlijke kenmerken van de spreker dachten. De vijf vragen met betrekking tot de stereotypering van de spreker waren:

'Ik denk dat de spreker lui is.'

'Ik vind de spreker aardig.'

'Ik vind de spreker intelligent.'

'Ik vind deze professioneel is.'

'Ik denk dat deze persoon arm is.'

De variabele 'stereotypering' is door vijf vragen gemeten. Door middel van een Cronbach's α is bekeken of de interne samenhang betrouwbaar genoeg was om de gegevens samen te analyseren. De betrouwbaarheid van de stereotypering gegeven aan Spaanse leerders van het Nederlands bestaande uit vijf items was adequaat: $\alpha = .72$.

De tweede afhankelijke variabele was de verstaanbaarheid van de Spaanse leerders van het Nederlands. Wederom werd door alle proefpersonen op een 7-punts Likert schaal ingevuld wat hun mening was. Dit waren de vragen met betrekking op de verstaanbaarheid:

'Ik kon alle woorden uit het bericht duidelijk verstaan.'

'Ik had moeite om volledig te volgen wat deze persoon zei.'



Radboud Universiteit

'Ik zou kunnen opschrijven wat deze persoon zei.'

'Ik had moeite om de toespraak volledig te kunnen verstaan.'

De variabele 'verstaanbaarheid' is door vier vragen gemeten. Wederom werd de betrouwbaarheid van de interne samenhang gemeten door middel van een Cronbach's α . De betrouwbaarheid van de verstaanbaarheid bestaande uit vier items was goed: $\alpha = .85$.

Procedure

Voordat het experiment van start kon gaan moesten er tien versies van de enquête in de database aanwezig zijn. De acht fragmenten van de Spaanstaligen kwamen uit het corpus (Burgos et al., submitted). De twee ABN fragmenten werden opgenomen en vervolgens toegevoegd. De database bevatte tien geluidsfragmenten aangezien alle condities door een man en door een vrouw werden ingesproken. Voordat het experiment online ging is het onderzoek door tien mensen getest om te zorgen dat er geen fouten in zaten, en het niet te lang duurde. Alle vragen bleken te kloppen en de tijd dat men er gemiddeld mee bezig was, bleek niet langer dan tien minuten te zijn.

Wanneer de proefpersonen aan het experiment begonnen, kregen ze automatisch en random een van de 10 condities te zien. Alle proefpersonen werden persoonlijk benaderd door een van de vijf studentes van de Radboud Universiteit Nijmegen. Door de persoonlijke benadering was de kans het grootst dat enkel Nederlandse moedertaalsprekers aan het onderzoek deelnamen. De voornaamste methoden om de link naar de enquête te versturen was via e-mail en Facebook. Wanneer de respondenten op de link naar Qualtrics-enquête klikten kregen zij een korte uitleg over wat het doel van dit onderzoek was, wat het onderzoek inhield, hoe lang het invullen zou duren en dat alles anoniem verwerkt zou worden. Wanneer de respondent goed geïnformeerd was kon hij of zij beginnen aan de vragenlijst. De procedure was voor iedere proefpersoon gelijk, en de respondenten deden gemiddeld 4,24 minuten over het invullen van de enquête. Aan het einde werden de respondenten vriendelijk bedankt voor de medewerking.



Statistische toetsing

De statistische toetsen in deze studie zijn gedaan in SPSS. De data-analyse van de twee deelvragen was geïnteresseerd in het verschil tussen gemiddelden van twee groepen. Hiervoor werden daarom independent sample *t*-toetsen uitgevoerd. Voor de analyse van de hoofdvraag werd gekeken naar de samenhang tussen twee afhankelijke variabelen op interval niveau, zie nogmaals in bijlage B. Dit is gedaan door middel van een correlatietest. Het ABN werd als controlegroep ingezet. Tabel 1 laat zien welke condities tegen elkaar uitgezet werden.

Tabel 1. De taalniveaus (CEFR) die met elkaar vergeleken werden door middel van *t*-toetsen.

Analyse-groepen
1. ABN vs. A1
2. ABN vs. A2
3. ABN vs. B1
4. ABN vs. B2
5. A1 vs. B1
6. A1 vs. B2
7. A2 vs. B2

Resultaten

Verstaanbaarheid

De eerste deelvraag van deze studie vroeg zich af of Nederlandse moedertaalsprekers de verstaanbaarheid van een Spaanse leerder van het Nederlands als duidelijker beoordeelden wanneer deze een hoger niveau Nederlands had. Alle taalniveaus volgens het CEFR uit Tabel 1 werden met elkaar vergeleken. In Tabel 2 is een schematisch overzicht te vinden van de gemiddelden, standaarddeviaties en de groepsgroottes van de verschillende taalniveaus.

Tabel 2. De beoordeling van de verstaanbaarheid en per taalniveau Nederlands (CEFR).

Taalniveau	Verstaanbaarheid		Stereotypering		N
	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	
ABN	5.93	1.16	5.17	.82	39
A1	2.67	.96	4.80	.69	36
A2	3.39	1.29	4.70	.83	33
B1	4.94	1.17	4.91	.70	32
B2	4.40	1.21	4.67	.70	30



Uit alle t -toetsen voor verstaanbaarheid met als factor Taalniveau Nederlands bleek er een significant verschil te zijn tussen sprekers van het ABN met de Spaanse leerders, zie Tabel 2. Tussen ABN en A1: ($t(73) = 13.16, p < .001$). ABN sprekers bleken beter verstaanbaar te zijn dan sprekers met niveau A1. Tussen ABN en A2: ($t(67) = 8.56, p < .001$). ABN sprekers waren beter verstaanbaar dan sprekers met niveau A2. Ook tussen ABN en B1: ($t(69) = 3.57, p = .001$). ABN sprekers waren beter verstaanbaar dan B1 sprekers. Tussen ABN en B2: ($t(67) = 5.32, p < .001$). ABN sprekers waren beter verstaanbaar dan B2 sprekers. Ook uit de t -toets voor verstaanbaarheid met als factor Taalniveau Nederlands bleek er een significant verschil te zijn tussen A1 en B1: ($t(66) = 8.79, p < .001$). B1 sprekers waren beter verstaanbaar dan sprekers met niveau A1. Ook tussen A1 en B2: ($t(64) = 6.49, p < .001$). B2 sprekers waren beter verstaanbaar dan A1 sprekers. En als laatste tussen A2 en B2: ($t(61) = 3.416, p = .001$). Sprekers met niveau B2 werden als beter verstaanbaar beoordeeld dan sprekers van niveau A2.

Stereotypering

De tweede deelvraag behandelde de vraag of Nederlandse moedertaalsprekers de persoonlijke kenmerken van Spaanse leerders van het Nederlands met mindere mate stereotyperen naarmate zij een hoger niveau Nederlands bezitten. De gemiddelden en standaarddeviaties van de verschillende taalniveaus en de groepsgroottes zijn wederom terug te vinden in Tabel 2.

Uit de t -toetsen voor stereotypering met als factor taalniveau Nederlands bleek er driemaal een significant verschil te bestaan tussen verschillende taalniveaus. Tussen ABN en A1: ($t(74) = 2.11, p = .039$). ABN sprekers bleken minder gestereotypeerd te worden dan sprekers met niveau A1. Ook tussen ABN en A2: ($t(70) = 2.69, p = .009$). ABN sprekers werden minder gestereotypeerd dan A2 sprekers. Ook tussen sprekers van het ABN en niveau B2 werd een significant verschil gevonden: ($t(68) = 2.70, p = .009$). B2 sprekers werden meer gestereotypeerd dan ABN sprekers.

Uit de t -toetsen voor stereotypering met als factor Taalniveau Nederlands bleek er geen significant verschil te zijn tussen ABN en B1: ($t(69) = 1.37, p = .175$). Er was geen verschil in



Radboud Universiteit

gegeven stereotypering van persoonlijke kenmerken van sprekers van het ABN en niveau B1, zie Tabel 2. Ook niet tussen niveau A1 en B1: ($t(65) = .68, p = .499$). Er werd geen verschil gevonden in stereotyperingen over A1 en B1 sprekers. Ook niet tussen A1 en B2: ($t(64) = .776, p = .441$). Er werd geen verschil gevonden in stereotyperingen over de sprekers met niveau A1 en B2. Als laatste werd er ook geen significant verschil gevonden tussen A2 en B2: ($t(60) = .147, p = .883$). Deze sprekers werden niet verschillend gestereotypeerd.

Verstaanbaarheid en stereotypering

Uit een correlatie voor de stereotypering van persoonlijke kenmerken over Spaanse leerders van het Nederlands en hun verstaanbaarheid bleek er een significant, positief zwak verband te bestaan: ($r(170) = .22, p = .005$). Leerders die beter verstaanbaar waren, bleken minder gestereotypeerd te worden, maar het verband was niet sterk.

Conclusie

In dit onderzoek is een hoofdvraag gesteld met daarbij twee deelvragen. Eerst zullen de deelvragen behandeld worden om vervolgens de hoofdvraag te kunnen beantwoorden.

Deelvraag 1: 'Beoordelen de Nederlandse moedertaalsprekers de verstaanbaarheid van een Spanjaard die Nederlands leert als duidelijker wanneer deze een hoger taalniveau Nederlands heeft?'

Er zijn zeven t -toetsen uitgevoerd waar verschillende CEFR-niveaus met elkaar werden vergeleken. Alle ABN sprekers blijken beter verstaanbaar dan de Spanjaarden die de Nederlandse taal aan het leren waren. Daarnaast worden Spaanse leerders met een hoger niveau Nederlands ook als beter verstaanbaar beoordeeld dan leerders met een lager niveau.

Deelvraag 2: 'Stereotyperen Nederlandse moedertaalsprekers de persoonlijke kenmerken van Spanjaarden die Nederlands leren minder zwaar naarmate deze een hoger niveau Nederlands spreken in termen van het CEFR?'

Bij deze deelvraag zijn de resultaten meer verdeeld. De stereotyperingen van sprekers van drie taalniveaus Nederlands (A1, A2 en B2) blijken significant te verschillen van het ABN. De Spaanse leerders worden op grond van hun geaccentueerde spraak dus sterker



Radboud Universiteit

gestereotypeerd dan de Nederlandse ABN sprekers. Interessant is dat er enkel tussen niveau B1 en het ABN geen significant verschil is gevonden in de mate van stereotypering. Hoewel het buitenlandse accent van de Spaanse B1 sprekers in het fragment wel degelijk te horen is, zijn zij niet verschillend gestereotypeerd dan de van origine Nederlandse ABN sprekers.

Er is ook geen verschil in stereotypering gevonden tussen de Spaanse leerders onderling. Het niveau Nederlands dat de Spanjaarden hebben blijkt in dit onderzoek dus geen invloed te hebben op de mate waarop hun persoonlijke kenmerken gestereotypeerd worden.

Hoofdvraag: 'Wordt de stereotypering van persoonlijke kenmerken over een Spanjaard die de Nederlandse taal leert, gegeven door een Nederlandse moedertaalspreker, beïnvloedt door de mate van zijn of haar verstaanbaarheid?'

Wanneer het niveau Nederlands van de Spaanse leerders toeneemt, worden zij ook als beter verstaanbaar beschouwd. De stereotypering neemt daarentegen niet toe naarmate het niveau Nederlands, en daarbij dus de verstaanbaarheid van de Spanjaarden afneemt. Er wordt slechts een zwakke samenhang gevonden tussen de twee begrippen. De Spanjaarden met niveau A1, A2 en B2 worden namelijk wel in sterkere mate gestereotypeerd dan de ABN sprekers. Alleen is niveau B1 een uitzondering op deze regel. Deze blijkt op dezelfde manier gestereotypeerd te worden dan de ABN sprekers, ondanks zij van origine uit een ander land komen.

Discussie

Voor aanvang van het onderzoek werd verwacht dat stereotyperingen over de Spaanse leerders van het Nederlands zwaarder zouden worden naarmate zijn of haar verstaanbaarheid afnam. Deze verwachting is niet geheel uitgekomen. Er werd geen verschil in stereotyperingen gevonden tussen de Spaanstalige groepen wanneer de verstaanbaarheid verbeterde. Drie van de vier Spaanstalige groepen werden daarentegen wel meer gestereotypeerd dan de Nederlandse ABN sprekers. Opvallend was dat één groep Spanjaarden, niveau B1, geen afwijkende stereotypes kreeg in vergelijking met de Nederlandse ABN sprekers. Niveau B1 bleek vaker een afwijkend karakter te tonen. Hoewel niveau B2 het hoogste taalniveau is volgens het CEFR, scoort B1 hoger op verstaanbaarheid en lager bij stereotypering. Hier wordt uitgegaan van individuele variatie. Bijzonder is wel dat



Radboud Universiteit

wanneer deze B1 sprekers spreken met een dermate hoge verstaanbaarheid, ze gelijk worden gestereotypeerd aan de Nederlanders. Aangezien de hypothese niet is bewezen, zal er kritisch op het onderzoek terug worden gekeken.

Kritische beschouwing

Ten eerste wordt ingegaan op de indruk die de respondenten kregen van de Spaanstalige spreker. In dit onderzoek luisterden de respondenten naar een geluidsfragment, waarna ze hierover een aantal vragen beantwoordden. De vragen waren exact hetzelfde, enkel het geluidsfragment was de wisselende factor. Het geluidsfragment had een duur van 20 tot 30 seconden, aangezien er vier regels werden voorgelezen. Voor de verstaanbaarheid bleken vier regels voldoende om te oordelen. Het is echter erg kort om een mening te vormen over persoonlijke kenmerken van een spreker wanneer er slechts zo weinig van deze persoon vrijgegeven wordt. De inhoud van de tekst die de Spaanstaligen inspraken had daarnaast ook een zakelijk karakter. Het gaat namelijk over de arbeidsmarkt, over werkloosheid en er wordt gesproken over cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek. Dit zijn allemaal begrippen die niet in alledaagse conversaties voorkomen, maar enkel op de professionele werkvloer. Hierdoor is het mogelijk dat de respondenten door enkel de inhoud van de tekst al bepaalde ideeën over de spreker vormden, die niets te maken hebben met het wel of niet praten met een accent. Een neutraler thema zou daarom beter zijn geweest.

Het tweede punt dat bekritiseerd kan worden is of de steekproef representatief is voor de Nederlandse bevolking. Alle vijf de condities bevatten meer dan dertig respondenten, dus er mochten statistische uitspraken over de dataset gedaan worden. Echter is een groot deel van de dataset student. Dit is te zien aan het hoge percentage leeftijdscategorie 18-25, en daarnaast aan de hoge percentages hoog opgeleide respondenten: 34,1% VWO, 24,1% HBO en 13,5% WO. Wellicht heeft deze specifieke groep mensen een afwijkend beeld over allochtonen in vergelijking met lager geschoolden. En wellicht baseren ze de stereotyperingen op andere vlakken dan enkel accent. Veel studenten hebben tegenwoordig namelijk een semester in het buitenland gestudeerd en zijn familiair met buitenlanders.



Radboud Universiteit

Het laatste punt waarop wordt ingegaan is de online enquête. Het is een gemakkelijke manier om snel aan respondenten te komen, maar tegelijkertijd kan niet gecontroleerd worden in wat voor een omgeving de respondenten de enquête invullen. Wellicht zijn ze tegelijkertijd iets anders aan het doen waardoor ze ongeconcentreerd of niet serieus te werk gaan.

Relevantie

De uitkomsten van dit onderzoek kunnen relevant zijn voor de HR wereld. Voor HR activiteiten is het onder andere goed om te weten hoe men buitenlanders stereotyeert. Een voorbeeld hiervan is dat internationale sollicitatiegesprekken geïntroduceerd kunnen worden via de telefoon. De HR-manager kan nu slechts een beeld van de sollicitant schetsen op basis van de indrukken die hij of zij heeft gekregen van het telefoongesprek. Sprak de sollicitant met een buitenlands accent? Kon de HR-manager wel verstaan wat de sollicitant allemaal zei? Dit kan gevolgen hebben op de beslissing over wat de HR-manager gaat doen in het sollicitatieproces. Daarnaast is het wellicht fijn om te weten dat wanneer iemand een hoger niveau Nederlands spreekt, je ook daadwerkelijk beter verstaanbaar gevonden wordt. Het kan een stimulans zijn om een taal zo goed mogelijk onder de knie te krijgen.

Vervolgonderzoek

Wanneer in vervolgonderzoek meerdere geluidsfragmenten worden gebruikt per taalniveau, zal de kans op individuele variatie verkleinen. In dit onderzoek werd voor één van de twee hoogste taalniveaus (B1) geen verschil in stereotypering gevonden met de ABN spreker. Stel dat dit bij meerdere sprekers geconcludeerd wordt, zou dit kunnen betekenen dat wanneer iemand een hoger taalniveau heeft in een tweede taal, diegene niet meer anders gestereotyeerd wordt dan een moedertaalspreker. De spreker wordt dan dus volledig op persoonlijke kenmerken beoordeeld in plaats van door het land waar die vandaan komt. Daarnaast kunnen andere vreemde talen op dezelfde manier onderzocht worden als in dit onderzoek om te kijken of daarbij hetzelfde effect wordt gevonden.

Terugkoppeling aan literatuur

Zoals Varonis en Gass (1982) al stelden, wordt de verstaanbaarheid van sprekers beïnvloed door een combinatie van grammatica en uitspraak. In dit onderzoek speelt grammatica geen rol aangezien er in het geluidsfragment een stukje bestaande tekst wordt opgelezen. Uitspraak is daarom de enige bepalende factor. Er zijn significante verschillen gevonden dat



Radboud Universiteit

op grond van manipulatie van de uitspraak verschillende beoordelingen van verstaanbaarheid werden gegeven.

Stereotypes werden door Nederlandse moedertaalsprekers in grotere mate gegeven aan mensen met een Spaans accent dan aan gelijkwaardige sprekers. De resultaten van het onderzoek van Gill (1994) laat ditzelfde zien. Amerikaanse studenten lieten positievere percepties zien tegenover docenten met gelijkwaardige accenten.



Literatuurlijst

Brennan, E. M., & Brennan, J. S. (1981). Accent scaling and language attitudes: Reactions to Mexican American English speech. *Language and Speech*, 24(3), 207-221.

Burgos, P., Jani, M., Cucchiarini, C., Van Hout, R., Strik, H., 2014a. Dutch vowel production by Spanish learners: duration and spectral features. *Proceedings of Interspeech 2014*, Singapore, pp. 529–533. DOI: 10.13140/2.1.5004.4167

Burgos, P., Jani, M., Cucchiarini, C., Van Hout, R., Strik, H. (2014b). Duration and spectral features of Dutch vowels produced by adult Spanish learners. *Journal of the Acoustical Society of America*, (submitted).

Burgos, P., Sanders, E., Cucchiarini, C., Van Hout, R., and Strik, H., 2015. *Auris Populi*: crowdsourced native transcriptions of Dutch vowels spoken by adult Spanish learners. *Proceedings of Interspeech 2015*, Dresden, Germany, (submitted).

De Kreij, T. (2013). De kunst van dialecten en accenten. *Nieuwsredactie*.
<http://www.nieuwsredactie.net/2013/09/06/kunst-dialecten-accenten-2/>. Geraadpleegd op 27 februari 2015.

Derwing, T. M., & Munro, M. J. (1997). Accent, intelligibility, and comprehensibility. *Studies in second language acquisition*, 19(01), 1-16.

Devine, P. G. (1989). Stereotypes and prejudice: their automatic and controlled components. *Journal of personality and social psychology*, 56(1), 5-18.

Doeleman, R. (1998). *Native reactions to nonnative speech*. Tilburg: Tilburg University Press.

Entwisle, D. R. (1970). Semantic systems of children: some assessments of social class and ethnic differences. *Language and poverty: perspectives on a theme*, 123-39.



Radboud Universiteit

Flege, J. E. (1988). The production and perception of foreign language speech sounds. *Human communication and its disorders: A review*, 1, 224-401.

Flege, J. & Hammond, R. (1982). Mimicry of non-distinctive phonetic differences between language varieties, *Studies in Second Language Acquisition*, 5, 1-18.

Gass, S., & Varonis, E. M. (1984). The effect of familiarity on the comprehensibility of nonnative speech. *Language Learning*, 34, 65-89.

Giles, H. (1970). Evaluative reactions to accents. *Educational Review*, 22, 211-227.

Giles, H. & Johnson, P. (1981). The role of language in ethnic group relations. In J. Turner & H. Giles (Eds.), *Intergroup Behavior*, Chicago: University of Chicago Press.

Gill, M. M. (1994). Accent and stereotypes: Their effect on perceptions of teachers and lecture comprehension. *Journal of Applied Communication Research*, 22:4, 348-361.

Grosjean, F. (2010). *Bilingual: Life and reality*. Harvard: Harvard University Press.

Greenwald, A. G., & Banaji, M. R. (1995). Implicit social cognition: attitudes, self-esteem, and stereotypes. *Psychological review*, 102(1), 4-27.

Kinzler, K. D., Dupoux, E., & Spelke, E. S. (2007). The native language of social cognition. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 104(30), 12577-12580.

Lambert, W. E. (1967). A social psychology of bilingualism. *Journal of social issues*, 23(2), 91-109.

Kuiken, F. (2012) Moeten allochtone ouders Nederlands praten met hun kinderen? *Taalcanon*. <http://www.taalcanon.nl/vragen/moeten-allochtone-ouders-nederlands-praten-met-hun-kinderen/>. Geraadpleegd op 4 maart 2015.



Radboud Universiteit

Kleinpenning, G. (1993). *Structure and content of racist beliefs*. Ph.D. thesis Utrecht University. Utrecht: Isor.

Mingote, A. (2013, 14 januari). Ya somos 500 millones de hispanohablantes. *ABC*. Geraadpleegd van www.abc.es.

Munro, M. J., & Derwing, T. M. (1995). Processing time, accent, and comprehensibility in the perception of native and foreign-accented speech. *Language and speech*, *38*(3), 289-306.

Munro, M. J., Derwing, T. M., & Morton, S. L. (2006). The mutual intelligibility of L2 speech. *Studies in Second Language Acquisition*, *28*(01), 111-131.

Oskamp, S. (1991). *Attitudes and opinions*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Patkowski, S. (1990). Age and Accent in a Second Language: A Reply to James Emil Flege. *Applied Linguistics*, *11*(1), 73-89.

Piske, T., MacKay, I. R., & Flege, J. E. (2001). Factors affecting degree of foreign accent in an L2: A review. *Journal of phonetics*, *29*(2), 191-215.

Ryan, E. B., Carranza, M. A., & Moffie, R. W. (1977). Reactions toward varying degrees of accentedness in the speech of Spanish-English bilinguals. *Language and Speech*, *20*(3), 267-273.

Scovel, T. (1981). "The recognition of foreign accents in English and its implications for psycholinguistic theories of language acquisition," in Proceedings of the 5th Congress of the AILA (University of Laval, Laval, Canada). 389-401.

Sebastian, R.J., Ryan, E.B., & Corso, L. (1987). Social judgments of speakers with differing degrees of accentedness. Paper presented at the meeting of the Ninth World Congress of Sociology, Upsala, Sweden.



Radboud Universiteit

Sumner, M., & Samuel, A. G. (2009). The effect of experience on the perception and representation of dialect variants. *Journal of Memory and Language, 60*(4), 487-501.

Thompson, I. (1991). Foreign Accents Revisited: The English Pronunciation of Russian Immigrants*. *Language learning, 41*(2), 177-204.

Verhelst, N., Van Avermaet, P., Takala, S., Figueras, N., & North, B. (2009). *Common European Framework of Reference for Languages: learning, teaching, assessment*. Cambridge: Cambridge University Press.

Varonis, E., & Gass, S. (1982). The comprehensibility of nonnative speech. *Studies in Second Language Acquisition, 4*, 114-136.

Witteman, M. J., Weber, A., & McQueen, J. M. (2013). Foreign accent strength and listener familiarity with an accent codetermine speed of perceptual adaptation. *Attention, Perception, & Psychophysics, 75*(3), 537-556.



Bijlage A

Vragen in de online enquête:

Verstaanbaarheid:

Ik kon alle woorden uit het bericht duidelijk verstaan.

Helemaal mee oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal mee eens

Ik had moeite om volledig te volgen wat deze persoon zei.

Helemaal mee oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal mee eens

Ik zou kunnen opschrijven wat deze persoon zei.

Helemaal mee oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal mee eens

Ik had moeite om de toespraak volledig te kunnen verstaan.

Helemaal mee oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal mee eens

Accent

Deze persoon spreekt Nederlands zonder accent

Helemaal mee oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal mee eens

Deze persoon komt duidelijk niet uit Nederland.

Helemaal mee oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal mee eens

Deze persoon beheerst het Nederlands niet goed.

Helemaal mee oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal mee eens

Deze persoon heeft een buitenlands accent.

Helemaal mee oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal mee eens

Status:

Ik denk dat deze persoon een universitaire opleiding heeft afgerond.

Helemaal mee oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal mee eens

Ik denk dat deze persoon laag zou scoren op een IQ-test.

Helemaal mee oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal mee eens



Radboud Universiteit

Ik denk dat deze persoon een laag salaris heeft.

Helemaal mee oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal mee eens

Ik denk dat deze persoon manager is van beroep.

Helemaal mee oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal mee eens

Ik denk niet dat deze persoon succesvol is.

Helemaal mee oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal mee eens

Stereotypering

Ik denk dat deze persoon lui is.

Helemaal mee oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal mee eens

Ik denk dat deze persoon aardig is.

Helemaal mee oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal mee eens

Ik denk dat deze persoon intelligent is.

Helemaal mee oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal mee eens

Ik denk dat deze persoon professioneel is.

Helemaal mee oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal mee eens

Ik denk dat deze persoon arm is.

Helemaal mee oneens 1 2 3 4 5 6 7 Helemaal mee eens



Algemene vragen:

Wat is uw moedertaal?

Wat is uw geslacht?

Wat is uw leeftijd?

Man Vrouw

18-25 jaar	
26-35 jaar	
36-45 jaar	
46-55 jaar	
56-65 jaar	
66-75 jaar	
76 jaar en ouder	

Wat is uw hoogst afgeronde opleiding?

Geen	
VMBO	
HAVO	
VWO	
MBO	
HBO	
WO	

Spreekt u Spaans?

Heeft u kennis van de Spaanse taal?

Hoe schat u uw kennis van de Spaanse taal?

Ja Nee

Ja Nee

Geen kennis	
Basiskennis	
Beginner	
Intermediate	
Gevorderd	
Zeer gevorderd	
Native	

Bekend u bekend met mensen die Nederlands spreken met een Spaans accent? Ja Nee



Bijlage B

Analysemodel

